penerbitan laporan kewangan interim dan tahunan. Penambahbaikan dalam penzahiran rizab penyamaan keuntungan dan maklumat berhubung pengagihan keuntungan atau kerugian belum terealisasi atas sekuriti AFS di antara pendeposit dengan bank-bank Islam juga diterapkan dalam GP8-i. Semakan GP8-i akan meningkatkan lagi ketelusan, kebolehbandingan dan maklumat mengenai kedudukan kewangan terkini bank-bank Islam kepada pelbagai pihak yang berkepentingan.

Pada tahun 2005, beberapa produk kewangan Islam baru diperkenalkan, termasuk sekuriti bersandarkan gadai janji kediaman, pembiayaan berasaskan komoditi di samping produk pelaburan dan produk berkaitan-ekuiti berdasarkan konsep *murabahah*, *musyarakah* dan *mudharabah*. Komoditi-*murabahah*, antara lain, merupakan ciri baru dalam perbankan Islam di Malaysia walaupun ianya telah digunakan secara meluas di Timur Tengah. Ia melibatkan pengaturan sandar menyandar selari antara institusi kewangan dengan pelanggannya untuk membeli dan menjual komoditi tertentu seperti aluminium, keluli, tembaga dan nikel yang tersenarai di bursa komoditi utama, mengikut asas kos tambah keuntungan. Ia distrukturkan sedemikian rupa supaya komoditi ditukar pada asas semerta (spot) dan pengaturan penjelasan akan distrukturkan menurut cara yang memenuhi pelbagai keperluan. Bagi pengaturan pengambilan deposit, jualan pertama daripada bank kepada pelanggan akan dijelaskan secara tunai (jumlah deposit) manakala jualan kedua daripada pelanggan kepada bank dibuat berdasarkan bayaran tertangguh pada tarikh matang yang ditetapkan sebelumnya.

Begitu juga dalam pengaturan pembiayaan, jualan pertama daripada pelanggan kepada bank akan dijelaskan secara tunai (jumlah pengeluaran) manakala jualan kedua daripada bank kepada pelanggan berdasarkan bayaran tertunda pada tarikh penjelasan. Urus niaga sandar menyandar selari yang melibatkan komoditi berlaku dengan serentak dan yang demikian, tidak mendedahkan pihak yang terlibat kepada risiko harga yang berkaitan dengan komoditi asas tersebut.

Pengemukaan permohonan kepada Bank Negara Malaysia secara automatik bagi produk kewangan Islam yang baru berjaya dilaksanakan berikutan pelaksanaan Sistem Kelulusan dan Wadah Penyimpanan Produk (Product Approval and Repository System atau PARS) pada bulan Februari 2006, untuk mempercepat pemprosesan produk baru bagi kelulusan dan menyediakan satu wadah penyimpanan produk perbankan Islam. Sistem permohonan dalam talian yang baru dan selamat ini akan menyelaraskan pengemukaan permohonan produk baru daripada institusi kewangan Islam dan membantu pengguna bagi menyediakan kemampuan untuk menyerahkan data bagi permohonan produk baru; mengkaji semula sejarah permohonan; mengemas kini produk sedia ada yang telah diluluskan dan berinteraksi dengan pihak luar bagi mendapatkan maklum balas mengenai produk yang telah dikemukakan.

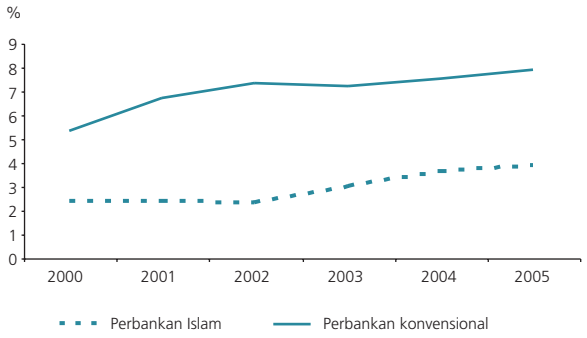
Dalam bidang pengurusan mudah tunai, Bank Negara Malaysia memperkenalkan instrumen monetari Islam baru, Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia. Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia diterbitkan pada bulan Februari

Memaksimumkan Potensi Perniagaan Perbankan Islam

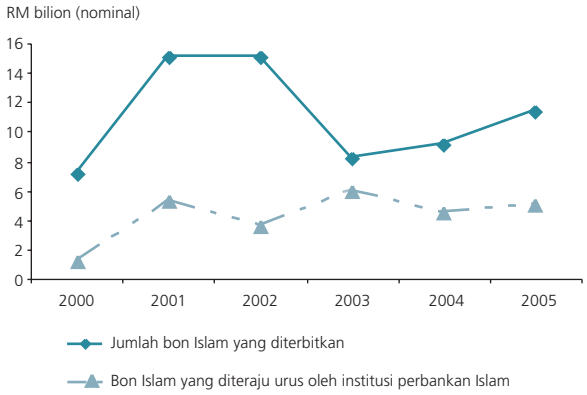
Akta Bank Islam 1983 (ABI) memperuntukkan bank-bank Islam berlesen taraf perbankan universal. Di bawah ABI, bank-bank Islam dibenarkan menjalankan perniagaan perbankan yang menyeluruh berlandaskan prinsip Syariah, daripada perniagaan perbankan perdagangan berasaskan runcit sehinggalah kepada perniagaan perbankan pelaburan yang lebih canggih merangkumi antara lain, aktiviti kewangan korporat, ekuiti swasta dan pengurusan kekayaan. Sehingga kini, sebahagian besar aktiviti perniagaan perbankan yang dijalankan oleh bank-bank Islam adalah berasaskan model perniagaan perbankan tradisional. Senario yang serupa juga wujud dalam aktiviti perbankan Islam yang dijalankan oleh institusi perbankan konvensional yang menyertai Skim Perbankan Islam. Lebih kurang 70% daripada pembiayaan yang dikeluarkan oleh Institusi-institusi Perbankan Islam (IPI) adalah dalam mod pembiayaan berasaskan jualan dan pajakan, terutamanya kepada sektor runcit untuk membiayai pembelian harta kediaman dan kereta penumpang.

Ciri universal perniagaan perbankan Islam terutamanya dalam bidang perbankan pelaburan masih belum diterokai sepenuhnya. Walaupun nisbah pendapatan berasaskan fi daripada aktiviti berkaitan perbankan pelaburan kepada jumlah pendapatan IPI semakin meningkat sejak beberapa tahun kebelakangan ini, pendapatan berasaskan fi hanya merangkumi sebahagian kecil daripada keseluruhan pendapatan IPI. Dalam pasaran modal Islam, potensi besar penerbitan bon Islam juga masih belum diterokai.

Graf 1
Nisbah Pendapatan Berasaskan Fi kepada Jumlah Pendapatan

Graf 2
Penyertaan Institusi Perbankan Islam dalam Terbitan Bon Islam

Dalam suasana persaingan yang semakin hebat dalam pasaran perbankan runcit berikutan liberalisasi sektor kewangan secara berperingkat-peringkat, IPI perlu mengambil langkah strategik ke arah mempertingkatkan kapasiti dan keupayaan bagi memperluas skop perniagaan perbankan tradisional dan memanfaatkan sepenuhnya potensi universal yang ditawarkan oleh lesen perbankan Islam. Ini termasuk usaha menerokai bidang pertumbuhan baru seperti perniagaan pelaburan ekuiti swasta, pelaburan harta tanah, perbankan swasta, pengurusan dana dan kekayaan. Langkah sedemikian akan mempelbagai sumber perolehan IPI, mempertingkat pulangan untuk pemegang saham dan pendeposit di samping memperkukuh keupayaan untuk mengekalkan prestasi kewangan yang teguh.

Selain itu, lesen perbankan Islam membenarkan IPI mempelbagai sumber pendanaan IPI daripada produk deposit tradisional bagi memanfaatkan sepenuhnya akaun pelaburan perkongsian untung (PSIA). PSIA menyediakan peluang bagi menyesuaikan profil risiko dan ganjaran aktiviti pembiayaan dan pelaburan dalam lajur aset, selari dengan pilihan pelaburan yang unik dan selera risiko pemegang PSIA dalam lajur liabiliti. Di bawah piawaian kecukupan modal yang diterbitkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam, aset wajaran risiko yang dibiayai PSIA tidak akan dikenakan caj modal, justeru memberi kelebihan tambahan kepada IPI.

Dengan penerokaan melangkaui sektor tradisional, IPI akan turut memperkaya kepelbagaian kelas aset baru bagi pelaburan berlandaskan Islam dan seterusnya memperdalam pasaran kewangan Islam. Ini bukan sahaja menambahkan keberkesanan proses pengantaraan dalam sistem kewangan Islam, malah akan turut mengukuhkan kedudukan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa yang menarik.

Di bawah Pelan Induk Sektor Kewangan, infrastruktur kewangan Islam dibangunkan secara berperingkat-peringkat untuk membina kapasiti IPI bagi memanfaatkan taraf universal perniagaan perbankan Islam. Antara lain termasuk transformasi jendela Islam kepada subsidiari Islam, pelesenan peserta perbankan Islam asing yang mempunyai kemampuan terserlah dalam aktiviti perbankan pelaburan Islam, dan penjualan sehingga 49% kepentingan ekuiti dalam IPI kepada pelabur keinstitusian tempatan dan asing yang strategik. Sehubungan ini, IPI dapat memanfaatkan dasar liberalisasi secara berperingkat-peringkat ini bagi menjalin pakatan strategik, di samping menimba kepakaran baru dan meraih peluang pertumbuhan dalam persekitaran dalam dan luar negeri bagi memaksimumkan potensi perniagaan perbankan Islam.

2006 melalui badan tujuan khas (special purpose vehicle), iaitu BNM Sukuk Berhad dengan saiz terbitan sebanyak RM400 juta. Perolehan daripada terbitan sukuk ini digunakan untuk membeli aset Bank Negara Malaysia yang kemudiannya dipajakkan semula kepada Bank Negara Malaysia, dan perolehan daripada sewa pajakan ini akan diagihkan kepada pelabur sebagai keuntungan pada setiap setengah tahunan. Apabila sukuk ini matang yang serentak dengan tarikh akhir tempoh pajakan, BNM Sukuk Berhad akan menjual balik aset ini kepada Bank Negara Malaysia pada satu harga yang telah ditetapkan sebelumnya. Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia akan diterbitkan dari semasa ke semasa dengan saiz antara RM100 juta hingga RM200 juta untuk terbitan seterusnya. Sukuk Ijarah Bank Negara Malaysia akan menambah kepelbagaian instrumen mudah tunai yang digunakan oleh Bank Negara Malaysia untuk mengurus mudah tunai dalam pasaran wang secara Islam di samping berperanan sebagai tanda aras bagi bon Islam berjangka sederhana dan pendek yang lain.

Mengukuhkan Rangka Kerja Syariah

Bank Negara Malaysia terus memantau pelaksanaan Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah berikutan pengeluaran Garis Panduan Tadbir Urus Jawatankuasa Syariah bagi Institusi Kewangan Islam (GPS1) yang mula berkuat kuasa pada 1 April 2005. Ekoran pengeluaran Garis Panduan ini, bilangan ahli penasihat Syariah yang menganggotai jawatankuasa Syariah di institusi kewangan Islam dan syarikat takaful telah bertambah dengan ketara, dan akan menjadi asas bagi meningkatkan bilangan ahli Syariah yang berwibawa di negara ini. Meskipun sebilangan besar anggota penasihat Syariah terdiri daripada ahli akademik dalam bidang *Fiqh Muamalat*, jawatankuasa ini turut dianggotai oleh mantan hakim, pengamal undang-undang dan ahli ekonomi. Dengan wujudnya gabungan pelbagai latar belakang dan kepakaran ahli-ahli yang menganggotai jawatankuasa Syariah, diharapkan perbincangan mengenai Syariah bukan sahaja mendalam dan menyeluruh, malah dapat memberi nilai tambah kepada perkembangan industri tersebut.

Dari segi pengawalseliaan Syariah, Bank Negara Malaysia terus menilai pematuhan institusi kewangan Islam terhadap prinsip dan proses tadbir urus Syariah. Bank Negara Malaysia memastikan bahawa jawatankuasa Syariah memainkan peranannya dengan berkesan dalam memberikan nasihat yang wajar dan mengesahkan pematuhan Syariah dalam hal-hal operasi harian, seperti mematuhi kecukupan dinding pemisah (firewall) bagi memastikan pengasingan yang jelas antara dana Islam dengan dana konvensional dalam operasi "jendela Islam". Di samping itu, juruaudit dalaman juga perlu peka dalam peranan mereka bagi memastikan institusi perbankan Islam mematuhi prinsip Syariah dengan merangka program audit yang komprehensif bagi pematuhan Syariah di samping melengkapi diri mereka dengan pengetahuan yang diperlukan dalam melaksanakan tugas ini.

Dalam membangun dan menggalakkan dinamisme dan penyatuan Syariah di peringkat antarabangsa, Bank Negara Malaysia melaksanakan dua inisiatif penting pada tahun 2005. Inisiatif pertama ialah Dialog Cendekiawan Syariah yang berlangsung pada 22-23 Jun 2005 di Kuala Lumpur. Objektif utama Dialog ini adalah untuk menggalakkan penyatuan dan pengharmonian dalam penafsiran Syariah dan memupuk kesedaran di kalangan cendekiawan Syariah mengenai perkembangan perbankan Islam dan kewangan di peringkat global. Dialog ini menghimpunkan lebih 40 ahli Syariah yang terkemuka